

Inrichtingsplan perceel 1736

Heereweg Bakkum

Optimumvariant

2014

Aanpassing 2016

Inrichtingsplan perceel 1736 Heereweg Bakkum

Optimumvariant

N. Hogeweg, N. Schuurman-Werner, H. Griffioen

2014

Aanpassing 2016

Projectleider	N. Hogeweg
Afdeling	Onderzoek en Advies
Opdrachtgever	familie Tentij
Rapportnummer	14-55510RB
Projectnummer	14-55510

© Landschap Noord-Holland
Postbus 222
1850 AE Heiloo
088-0064400
www.landschapnoordholland.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
2. Huidige inrichting en gebruik.....	6
3. Ecologische context.....	6
4. Landschappelijke historie.....	7
5. Inrichtingselementen en onderbouwing.....	9
6. Kaartbeeld en beschrijving.....	10
7. Richtlijnen voor beheer.....	10
8. Inrichting en beheerkosten	12

2. Huidige inrichting en gebruik

Het perceel groot 1.4 Ha is gelegen aan de Heereweg en was verpacht voor de teelt van Eremurus. In 2016 ingezaaid met graanmengsel t.b.v. akkervogels. Voor het gebruik als bollengrond is het perceel tot grote diepte omgezet waardoor de bovenste paar meter redelijk homogeen is.

Aan de westzijde loopt de Heereweg met aan de overzijde de PWN duinen die door een ander waterbeheer de afgelopen jaren natter zijn geworden en voor meer drangwater zorgen. Voor de afvoer van dit water ligt er een duiker onder de Heereweg door, deze sluit aan op de PVC leiding aan de noordwestkant van het perceel. In het perceel zelf is een drainage aangelegd welke afwatert aan de oostzijde.

3. Ecologische context

Het in te richten perceel is een belangrijke schakel tussen de duinen en het achterland met het Zeerijdsdijkje en de Schoonwatervallei. De schoonwatervallei is een groot natuurontwikkelingsproject waarbij schoon duinwater wordt ingezet voor natuurherstel van binnenduinrand tot Alkmaardermeer. Aan de oostzijde scheiden twee graslanden die van een agrarische functie omgezet worden naar een natuurfunctie het plangebied van het Zeerijdsdijkje wat onderdeel uitmaakt van de schoonwatervallei. Aan de westzijde ligt het duingebied.

Het is een nog open schakel in de bebouwing van Bakkum met de restanten van een duinrel. Het herstellen van deze duinrel en daarmee de waterhuishouding vanuit de duinen heeft potentieel een positief effect op de schoonwatervallei. Het aanwijzen van dit perceel voor de EHS zou de verbinding tussen duinen en schoonwatervallei dan ook verder versterken en veilig stellen voor de toekomst. Aan de westzijde is een boomgaardje wat als buffer functioneert tegen verstoring door de drukke Heereweg voor de te ontwikkelen natuur op het perceel.

Afbeelding 2: het perceel vormt een belangrijke schakel bij het verbinden van twee grotere natuurgebieden. In groen EHS

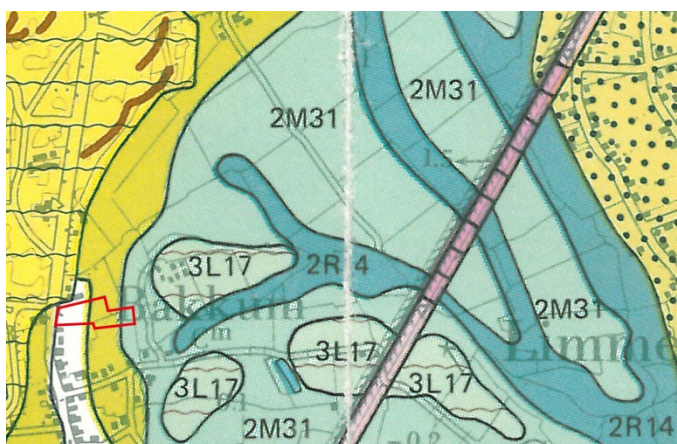
Aan de zuidzijde ligt het perceel 1890 met een parkachtige inrichting met bomen en houtopstanden. De kern van dit gebied is een open weide die 1 x per jaar gemaaid wordt en voor insecten en veel vogels waaronder de nachtegaal zeer interessant. Door aansluiting te zoeken met dit perceel kan de natuur een extra impuls krijgen.

De aanliggende sloten aan de oostzijde hebben een waterkwaliteit die beïnvloed is door landbouwactiviteiten. De invloed van dit water moet zo veel mogelijk worden beperkt. Bij de beoogte natuurdoelen is het van groot belang in te spelen op de aanwezigheid van drangwater uit de duinen. Met een aanpassing in de waterhuishouding in het plangebied zal dit schone duinwater vast moeten worden gehouden en zijn hier goede mogelijkheden tot het ontwikkelen van 10.02 vochtig schraalland met elementen van een zeedorpen vegetatie. In de optimale variant is een gradiënt van droog naar vochtig waardoor er een gevarieerd schraalland vegetatie richting vochtige duinvallei kan ontwikkelen met bijbehorende bijzondere flora met Zeggen vegetaties, Guighele, Parnassia en orchideeën. Door het agrarisch gebruik tot nu toe is het mogelijk dat er op delen een vegetatie ontstaat met elementen van het zeedorpenlandschap dit is een landschap met bijbehorende vegetatie in kalkrijke duinen rondom nederzettingen in het Nederlandse duingebied en is tussen 1500 en 1900 ontstaan. In dit landschap komen een aantal voor Nederland zeldzame soorten voor als Oorsilene, Nachtsilene, Grote tijm, Echt bitterkruid en Walstroobremraap. Deze vegetatie is in N2000 onderdeel van vegetatietype de grijze duinen en in de Noord-Hollandse duinen aangewezen als Europees waardevolle natuur.

Omdat de ondergrond homogeen is omgezet is afplaggen om het voedsel overschot te verwijderen niet zinvol. In dit proces naar een schrale vegetatie zal eerst het beheerdoel 12.02 kruidenrijk- en faunarijke grasland als beheer doel realistisch zijn. Dit verschrallingsproces waardoor het in eerste instantie aanwezige flora en faunarijke grasland met beheer van maaien en afvoeren, eventueel gecombineerd met na beweiden zich kan ontwikkelen naar een nat schraalland. Het laten staan van een deel van het gewas in het najaar kan voedsel voor trekkende akkervogels opleveren en het zal een belangrijke schakel kunnen zijn voor insecten en in het bijzonder vlinders.

4. Landschappelijke historie

Het landschap van Bakkum en omgeving is een jong landschap. Na de laatste ijstijd (10.000 v Chr.) wordt het warmer en gaat de zeespiegel stijgen. De zeespiegel stijgt en ontstaat een wadachtig landschap met strandwallen, kreken, kwelgebieden en veen. Het Oer-IJ voert Rijnwater met zand en klei naar zee en de monding bevindt zich boven Velsen. Ongeveer 5000 jaar geleden voert de zee zand aan en worden strandwallen opgebouwd. De monding van het Oer-IJ slijpt dicht en het achterliggende deltagebied verzoet en er vindt veengroei plaats. Vanaf circa 600 na Christus vestigde mensen zich op de randen van deze hoge gronden en startte vandaar de ontginning van het aangrenzende veengebied (strandvlakten). Akkers op de strandwallen werden gecombineerd met graslandgebruik in de lagere, vochtige strandvlakten. Bij de ontginning van de strandvlakten stuitte men op natuurlijke obstakels als geulen, kreken en stroomwallen. Met de verkaveling en de waterhuishouding moest hier op worden ingespeeld. Hiermee ontstond een onregelmatig verkavelingspatroon.

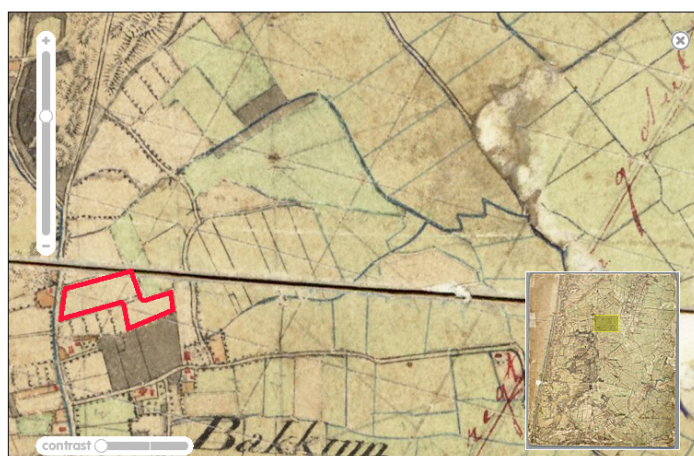
Afbeelding 3: geomorfologische kaart

Het plangebied is gelegen in de binnenduinrand van de gemeente Castricum net buiten het stroomgebied van het Oer-IJ. In afbeelding 3 is dit goed te zien. Het plangebied ligt op een “vlakte ontstaan door afgraving of egalisatie van duinen”.

Afbeelding 4 Kaart Hoogheemraadschap Uitwaterende Sluizen J. Dou 1745 (situatie 1670)

Op de kaart van 1670 (afbeelding 4) zien we enkele boerderijen en hofsteden in Bakkum. Ten oosten van de Heereweg bestaat het landschap vooral uit weiland en akkerland. In vergelijking met de strandwallen waren er relatief weinig boerderijen en lagen er grote oppervlakten bossen en boschages in het begin van de 20e eeuw. De kleinere bosschages waren bijna altijd gekoppeld aan een erf.

Afbeelding 5 Topografisch Militaire kaart 1857, www.watwaswaar.nl

In het minuutplan van het kadaster van 1811-1830 wordt het plangebied beschreven als bos. In 1857 (afbeelding 5) lijkt het daarentegen al weer akkerland te zijn.

Rond 1900 waren de meeste kavels in de binnenduinrand begrensd met beplanting en soms ook met watergangen. Een klein aantal had geen van beide. Als watergangen aanwezig waren dan was de kavel lang niet altijd volledig omringd door water (Dillon, 2011).

Afbeelding 6 Heereweg rond 1930, werkgroep Oud Castricum

In afbeelding 6 zien we een karakteristiek beeld van de Heereweg zoals die er rond 1930 heeft uitgezien. Open weiland, geschoren hagen langs akkers, weiland en erf. Erven omringd met bomenrijen en bosjes. Openheid en beslotenheid wisselen elkaar af.

5. Inrichtingselementen en onderbouwing

Voor de inrichting van deze variant zijn de volgende handelingen noodzakelijk

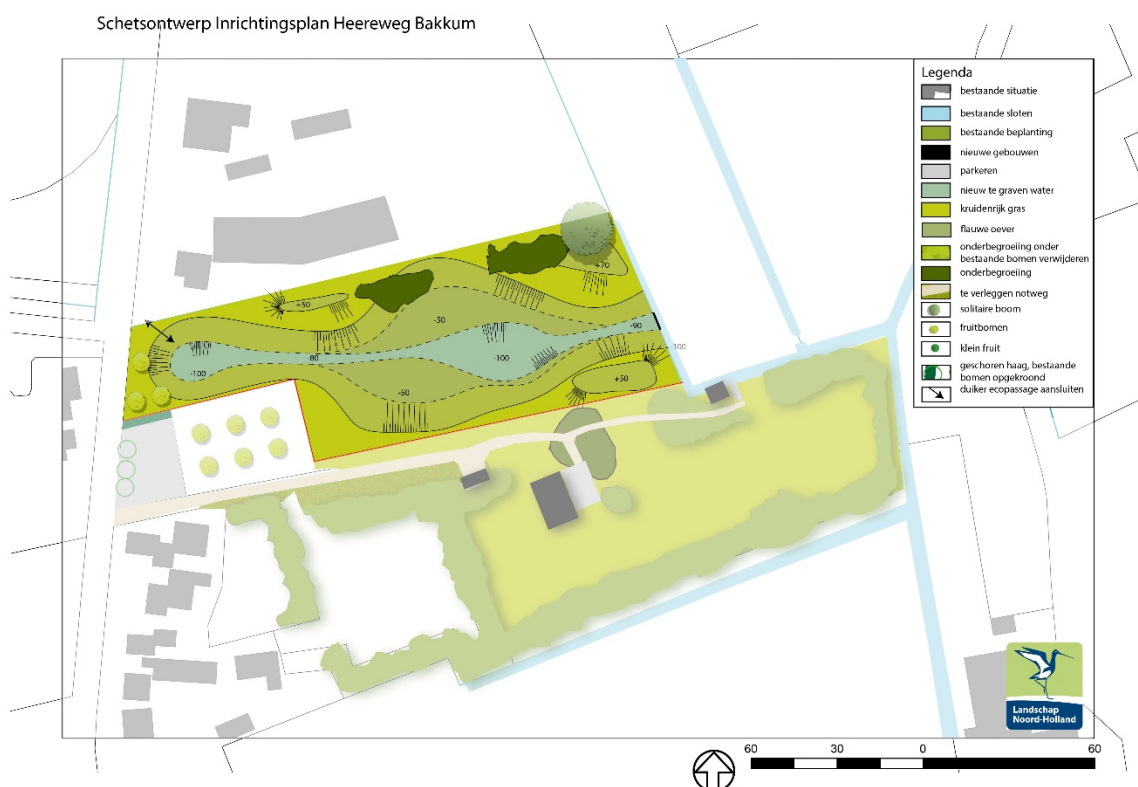
- Het verwijderen of het stoppen van de functie van de drainage
Er liggen drie drains in west naar oost en één noord zuid drain aan de westkant van het perceel
Het is te adviseren deze geheel te verwijderen daar het afstuiten van drainages in een zandige

bodem niet mogelijk is. De drang van kwelwater zal er namelijk voor zorgen dat de drains een deel van hun functie kunnen behouden. Daarnaast moet worden voorkomen dat de pvc leiding die als vervanging van de duinrel en nu voor afvoer van hemelwater Heerenweg en de loods functioneert water van het perceel gaat afvoeren.

- Het profileren van het terrein zodat maaiveld tot grondwaterspiegel bij zomer peil wordt verlaagt wat in de winter zal leiden tot een poel met slootje en een duinrel
Het uitkomende zand van de profilering moet worden afgevoerd en gebruikt om de verharding van de Notweg te vullen waardoor deze iets boven het maaiveld wordt afgewerkt. En het creëren van een aantal kleine duinjes
- Aanbrengen duiker in aan te leggen dam
- Aanbrengen keerschot (stuw) als waterkwaliteitsscheiding
- Het aanplanten van vogelbossage en boom.
Het aanplanten van 548 m² struiken Meidoorn, kardinaalsmuts, Gelderse roos en krentebompje en 1 ratel populier (*Populus tremula*)

6. Kaartbeeld en beschrijving

Afbeelding 7: inrichtingschets

7. Richtlijnen voor beheer

Bij dit ontwerp bestaat is de komende jaren hoofdzakelijk grasland beheer waarbij het zeker in de eerste jaren van belang is dat er minimaal 1 x per jaar gemaaid wordt in augustus en het gewas wordt afgevoerd. Mogelijk zit er nog zoveel voedsel in de grond dat er in de eerste jaren een vroege maaieronde in het voorjaar extra nodig is. Een lichte begrazing met schapen is goed mogelijk maar kan het maaien zeker in het begin niet vervangen. 3 a 4 schaapjes per ha (max 0,6 GVE) is dan het maximum.

8. Inrichting en beheerkosten

In onderstaande tabel zijn de inrichtingskosten in euro's exclusief BTW geraamd.

Aanleg

Verwijderen drainage	800
Verplaatsen parkeerplaats incl. vruchtbomen	2.500
Grondverzet afhankelijk van markt 2.350 m ³	pm
Hergebruik duinzand 655 m ³	950
Aanbrengen duiker en schot	2.250
Aanplant bossage 548 m ² X 1,65	1.000
Verwijderen bossage 210 m ²	900
Inzaaien met Hooi	1.000
Schrikdraad bescherming beplanting bij inscharen vee	1.350
Toezicht / uitzetten / ecologische begeleiding	1 250
<u>Onvoorzien 10%</u>	<u>1.355+</u>
Totaal ingeschatte kosten excl. Grond afvoer 2.625 m ³	15.355
BTW 21%	3.225
Totaal	<u>18.580</u>

Beheer

Maaien en afvoeren	1.400
Inscharen vee	250